การสำรวจสุขภาวะผู้สูงอายุ เขตบริการสุขภาพที่ 5 พ.ศ. 2556

อุทัยวรรณ โคกตาทอง[1] พัธนาพร ปาจรียพงษ์[2] เกษณี โคกตาทอง[3] มณฑา ไชยะวัฒน[4]
บุญงาม ปิ่นทอง[5] ณัฐนันท์ ธไนศวรรยางกูร[6]

[1] นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี
[2] นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี
[3] นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี
[4] นายแพทย์เชี่ยวชาญ ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี
[5] นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม
[6] นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สำรวจสถานการณ์ปัญหาสุขภาวะของผู้สูงอายุ ในเขตบริการสุขภาพที่ 5 วิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ และพยากรณ์พฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จากจังหวัดสมุทรสงคราม กาญจนบุรีและราชบุรี ทั้งในและนอกเขตเทศบาลรวม 40 แห่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป หมู่บ้านหรือชุมชนละ 30 คน ประกอบด้วยวัยสูงอายุตอนต้น ตอนกลางและตอนปลาย รวมจำนวน 1,193 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ HITAP สร้างขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(54.4%) วัยสูงอายุตอนต้น(59.8%) อายุเฉลี่ย 69.18 ปี มีปัญหาสุขภาพในเรื่อง มีค่าดัชนีมวลกาย(BMI) มากกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 50.8 เป็นโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ข้อเข่าเสื่อม ซึมเศร้า ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ มีฟันใช้งานน้อยกว่า 20 ซี่หรือ 4 คู่สบ และไม่มีพฤติกรรมสุขภาพ ร้อยละ 20.2, 50.5, 8.0, 1.3, 1.3, 41.2 และ 77.3 ตามลำดับ เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ(63.3%) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับค่า BMI มากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ เพศหญิง มีอายุ 70 ปีขึ้นไป เป็นโรคเบาหวานและข้อเข่าเสื่อม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ คือ เพศหญิง มีอายุ 60-69 ปี มีสมุดคู่มือการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ปัจจัยที่ใช้พยากรณ์พฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุ คือ มีการศึกษา มีฟันปลอม เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เพศหญิง มีฟันใช้งานอย่างน้อย 20 ซี่หรือ 4 คู่สบ และมีสมุดคู่มือฯ ผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้สูงอายุเป็นโรคเรื้อรัง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับค่า BMI มากกว่าเกณฑ์มาตรฐานและไม่มีพฤติกรรมสุขภาพ ดังนั้น ควรเฝ้าระวังในกลุ่มที่มี BMI มากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ไม่มีพฤติกรรมสุขภาพ มีอายุ 70 ปีขึ้นไป และไม่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ การสื่อสารข้อมูลควรทบทวนให้ผู้สูงอายุเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน ให้ผู้สูงอายุได้รับบริการดูแลสุขภาพช่องปากและฟันปลอม และให้มีสมุดคู่มือการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ให้เป็นสมาชิกและทำกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุเป็นประจำ ชมรมผู้สูงอายุควรมีกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ นอกจากนี้ควรให้ความรู้แก่วัยทำงานในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพและโรคเรื้อรัง จะช่วยให้ผู้สูงอายุในอนาคตมีสุขภาพดี มีอายุยืนยาว สามารถช่วยตนเองและสังคมได้

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ สุขภาวะ

Health Ageing Survey in the 5th Regional Health Network in 2013

Utaiwan Koktatong B.N., M.sc.*
Pattanaporn Pajareeyapong B.N.S.*
Kessanee Koktatong B.N., M.A., Ph.D.EE.*
Montha Chaiyawattana M.D.Thai Board of Pediatrics,Thai Board of Clinical Preventive Medicine.*
Boonngam Pinthong B.P.H**
Natthanan Thanaisawanyangkoon B.Ed, Dip in Nursing Science, M.sc.(Public Health)***
**The 4th Regional Health Promotion Center, Ratchaburi, Department of Health*
*** Samutsongkram Provincial Health Office ***Ratchaburi Provincial Health Office*

The objective of this research to survey the health situations and problems of the elderly in the 5th Regional Health Network. To analyze the correlation of variable in health problems and forecast health behavior of the elderly. The sampling used multistage in Samutsongkram, Kanchanaburi and Ratchaburi Province, inside and outside the municipalities 40. The samples were 60 aged and older 30 persons for a village or community total 1193 sample by HITAP' questionnaires

The results showed, that the majority samples were female (54.4%), the beginning ageing (59.8%) and mean age 69.18 years. They had the health problems with the body mass index (BMI) more than a standard (50.8%), diabetes (20.2%), hypertension (50.5%), osteoarthritis (8.0%), depression (1.3%), disabled (1.3%), less than 20 teeth or 4 pair-teeth (41.2%) and no behavioral health (77.3%). They have been member of ageing club to 63.3%. The variables were associated with a BMI more than a standard : a female 70 years and older, diabetes and osteoarthritis. The variables were associated with behaviors-health : a female 60-69 years old, handbook of health care for the ageing and member of ageing club. Factors that predict behaviors-health of the ageing : educated, denture, member of ageing club, female, more than 20 teeth and handbook of health care. These results pointed that the ageing have chronic disease, which were associated with a BMI more than a standard and no behavioral health. Be careful ageing group that had BMI level more than a standard, no behavioral health, 70 years and older, and no member of ageing club. The information for ageing are received the oral health care, handbook, member and regular activities of ageing club. It should promote a behaviors-health ; likewise, you should educate for working age on behaviors-health and chronic diseases. To help the ageing will be a good health, long live and help themselves and society.

Keywords: ageing, health